

Justiție

Metadate

Biroul Național de Statistică (BNS)

1. Informație de contact

1.1. Subdiviziunea responsabilă din cadrul BNS

Direcția statistică serviciilor sociale

1.2. Persoana de contact

Liubovi Stoianov, consultant principal
tel.: 022 73 15 68, 067770094
e-mail: liuba.stoianov@statistica.gov.md

2. Actualizarea metadatelor

2.1. Ultima certificare a metadatelor

15.03.2023

2.2. Ultima actualizare a metadatelor

15.03.2023

3. Prezentarea statistică

3.1. Descrierea generală

Statistica justiției se referă la date cu privire la nivelul infracționalității (infracțiuni și persoane care au comis infracțiuni), inclusiv al infracționalității juvenile, persoane condamnate și aflate în detenție, accidente rutiere și sistemul de justiție (cauze intrate în instanțele judecătorești și reprezentanții profesiiilor juridice). Datele provin din surse diferite precum organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, instituțiile penitenciare, etc. și sunt destinate reprezentanților administrației publice centrale și locale, implicați în luarea de decizii în domeniul justiției și drepturilor omului, precum și organizațiilor neguvernamentale, reprezentanților mediului academic, mass-media, care monitorizează și analizează nivelul infracționalității și respectării drepturilor omului, dar și publicului larg.

3.2. Concepte și definiții

3.2.1. Definiții

Infracțiune înregistrată – o faptă (acțiune sau inacțiune) prejudiciabilă, prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție și pasibilă de pedeapsă penală.

Contravenție – acțiunea sau inacțiunea - ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea, săvârșită cu vinovăție, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege și este pasibilă de sancțiune contravențională.

Infracțiune excepțional de gravă - se consideră infracțiunea săvârșită cu intenție pentru care legea penală prevede detențiune pe viață.

Infracțiune deosebit de gravă – se consideră infracțiunea săvârșită cu intenție pentru care legea penală prevede pedeapsa maximă cu închisoare pe un termen ce depășește 12 ani.

Infracțiune gravă – se consideră fapta pentru care legea penală prevede pedeapsa maximă cu închisoare pe un termen de până la 12 ani inclusiv.

Infracțiune mai puțin gravă – se consideră fapta pentru care legea penală prevede pedeapsa maximă cu închisoare pe un termen de până la 5 ani inclusiv.

Infracțiune ușoară – se consideră fapta pentru care legea penală prevede în calitate de pedeapsă maximă pedeapsa închisorii pe un termen de până la 2 ani inclusiv.

Antecedent penal - starea juridică a persoanei, ce apare din momentul rămânerii definitive a sentinței de condamnare, generând consecințe de drept nefavorabile pentru condamnat până la momentul stingerii antecedentelor penale sau reabilitării.

Recidivă - comiterea cu intenție a uneia sau mai multor infracțiuni de o persoană cu antecedente penale pentru o infracțiune săvârșită cu intenție.

Omor (art. 145-147 din Codul Penal al RM) - acțiunea care duce la lipsirea de viață a unei persoane.

Vătămare intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății (art. 151 din Codul Penal al RM) este acțiunea periculoasă pentru viață ori care a provocat pierderea vederii, auzului, graiului sau a unui alt organ ori încetarea funcționării acestuia, o boală psihică sau o altă vătămare a sănătății, însoțită de pierderea stabilă a cel puțin o treime din capacitatea de muncă, ori care a condus la întreruperea sarcinii sau la o desfigurare iremediabilă a feței și/sau a regiunilor adiacente.

Vătămarea intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății (art. 152 din Codul Penal al RM) - acțiunea care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute la art.151 Din Codul Penal, dar care a fost urmată fie de dereglarea îndelungată a sănătății, fie de o pierdere considerabilă și stabilă a mai puțin de o treime din capacitatea de muncă.

Viol (art. 171 din Codul Penal al RM) - raportul sexual săvârșit prin constrângere fizică sau psihică a persoanei sau profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra ori de a-și exprima voința.

Raport sexual cu o persoană care nu a împlinit 16 ani (art. 174 din Codul Penal al RM) - raportul sexual altul decât violul, actele de penetrare vaginală, anală sau bucală și altele, comise asupra unei persoane despre care se știa cu certitudine că nu a împlinit vârsta de 16 ani.

Acțiuni perverse (art. 175 din Codul Penal al RM) - acțiunile săvârșite față de o persoană despre care se știa cu certitudine că nu a împlinit vârsta de 16 ani, constând în exhibare, atingeri indecente, discuții cu caracter obscen sau cinic purtate cu victima referitor la raporturile sexuale, determinarea victimei să participe ori să asiste la spectacole pornografice, punerea la dispoziția victimei a materialelor cu caracter pornografic, precum și în alte acțiuni cu caracter sexual.

Violarea la domiciliu (art. 179 din Codul Penal al RM) - pătrunderea sau rămânerea ilegală în domiciliul sau în reședința unei persoane fără consimțământul acesteia ori refuzul de a le părăsi la cererea ei, precum și perchezițiile și cercetările ilegale, aceleași acțiuni săvârșite cu aplicarea violenței sau cu amenințarea aplicării ei.

Furt (art. 186 din Codul Penal al RM) - sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane.

Jaf (art. 187 din Codul Penal al RM) - sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane.

Tâlhărie (art. 188 din Codul Penal al RM) - atacul săvârșit asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de violență periculoasă pentru viața sau sănătatea persoanei agresate ori de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe.

Șantajul (art. 189 din Codul Penal al RM) - cererea de a se transmite bunurile proprietarului, posesorului sau deținătorului ori dreptul asupra acestora sau de a săvârși alte acțiuni cu caracter patrimonial, amenințând cu violență persoana, rudele sau apropiații acesteia, cu răspândirea unor știri defăimătoare despre ele, cu deteriorarea sau cu distrugerea bunurilor proprietarului, posesorului, deținătorului ori cu răpirea proprietarului, posesorului, deținătorului, a rudelor sau a apropiaților acestora.

Escrocherie (art. 190 din Codul Penal al RM) - dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile.

Delapidarea averii străine (*art. 191 din Codul Penal al RM*) - însușirea, dispunerea sau folosirea ilegală a bunurilor altei sau ale altor persoane de către cel cărui i-au fost încredințate în baza unui titlu și cu un anumit scop ori refuzul de a le restitui, care a produs daune considerabile.

Pungășia (*art. 192 din Codul Penal al RM*) - acțiunea în scopul sustragerii bunurilor altei persoane din buzunare, geți sau din alte obiecte prezente la persoană.

Violență în familie (*art. 201¹ din Codul Penal al RM*) - acțiunea sau inacțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, manifestată prin: i) maltratare, alte acțiuni violente, soldate cu vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății, ii) izolare, intimidare în scop de impunere a voinței sau a controlului personal asupra victimei, iii) privarea de mijloace economice, inclusiv lipsirea de mijloace de existență primară, neglijare, dacă au provocat victimei vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății.

Trafic de copii (*art. 206 din Codul Penal al RM*) - este acțiunea de recrutare, transportare, transfer, adăpostirea sau primirea unui copil, precum și darea sau primirea unor plăți ori beneficii pentru obținerea consimțământului unei persoane care deține controlul asupra copilului, în scopul exploatării sexuale comerciale sau necomerciale, exploatării prin muncă sau servicii forțate, practicării cerșetoriei sau în alte scopuri josnice, însușirii ajutoarelor, indemnizațiilor sau prestațiilor sociale, folosirii ilegale în testări sau experimente medicale ori științifice, exploatării în sclavie sau în condiții similare sclaviei, folosirii în conflicte armate, folosirii în activitate criminală, prelevării organelor, țesuturilor și/sau celulelor umane, vânzării sau cumpărării, folosirii în calitate de mamă-surogat ori în scop de reproducere, adopției ilegale.

Infraacțiuni legate de circulația ilicită a drogurilor (*art. 217 - art. 219 din Codul Penal al RM*) activitățile ilegale privind:

- Semănatul sau cultivarea ilegală a plantelor care conțin droguri sau etnobotanice, prelucrarea sau utilizarea a astfel de plante,
- Producerea, prepararea, experimentarea, extragerea, prelucrarea, transformarea, procurarea, păstrarea, expedierea, transportarea drogurilor, etnobotanicelor sau analogii acestora
- Sustragerea sau extorcarea drogurilor sau etnobotanicelor,
- Consumul ilegal de droguri, etnobotanice sau analogii ale acestora, săvârșit în mod public sau pe teritoriul instituțiilor de învățământ, instituțiilor de reabilitare socială, penitenciarelor, unităților militare, în locurile de agrement, în locurile de desfășurare a acțiunilor de educație, instruire a minorilor sau tineretului, a altor acțiuni culturale sau sportive ori în imediata apropiere a acestora
- Introducerea ilegală intenționată, indiferent de mod, în organismul altei persoane, împotriva voinței acesteia, a drogurilor, etnobotanicelor sau analogii ale acestora,
- Prescrierea fără necesitate a drogurilor, falsificarea rețetei sau a altor documente care permit obținerea drogurilor
- Organizarea ori întreținerea speluncilor pentru consumul drogurilor sau etnobotanicelor, precum și punerea la dispoziție a localurilor în aceste scopuri.

Fabricarea sau punerea în circulație a semnelor bănești false sau a titlurilor de valoare false (*art. 236 din Codul Penal al RM*) - fabricarea în scopul punerii în circulație sau punerea în circulație a semnelor bănești (bancnotelor și monedelor metalice, inclusiv a celor jubiliare și comemorative, emise de Banca Națională a Moldovei sau de organul autorizat al unui stat străin sau al unei uniuni monetare de state străine), a valorilor mobiliare de stat sau a altor titluri de valoare false, utilizate pentru efectuarea plăților.

Contrabanda (*art. 248 din Codul Penal al RM*) - introducerea pe sau scoaterea de pe teritoriul Republicii Moldova a mărfurilor, a valorilor culturale, a mărfurilor supuse accizelor, a drogurilor, precursorilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora, a substanțelor toxice și nocive, a armelor și munițiilor interzise în circuitul civil sau supuse autorizării, a componentelor esențiale ale armelor de foc, a mărfurilor strategice, a dispozitivelor militare, a materialelor explozibile, nucleare sau radioactive, prin locuri stabilite pentru control vamal sau prin alte locuri decât cele stabilite pentru control vamal, prin tănuire de controlul vamal, prin ascundere în locuri special pregătite sau adaptate în acest scop, ori cu folosirea frauduloasă a documentelor sau a mijloacelor de identificare vamală, ori prin nedeclarare sau declarare neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei. Înstrăinarea sau punerea în libera

circulație, fără achitarea drepturilor de import, a mărfurilor aflate sub supraveghere vamală. Scoaterea de pe teritoriul Republicii Moldova a mărfurilor prin declarare neautentică a originii mărfii ca fiind obținute integral în Republica Moldova.

Huliganism (*art. 287 din Codul Penal al RM*) - acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor sau de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe, de opunerea de rezistență violentă reprezentanților autorităților sau altor persoane care curmă actele huliganice, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-un cinism sau obrăznicie deosebită.

Corupere pasivă (*art. 324 din Codul Penal al RM*) - pretinderea, acceptarea sau primirea, personal sau prin mijlocitor, de către o persoană publică sau de către o persoană publică străină de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin, pentru sine sau pentru o altă persoană, sau acceptarea ofertei ori promisiunii acestora pentru a îndeplini sau nu ori pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale sau contrar acesteia.

Corupere activă (*art. 325 din Codul Penal al RM*) - promisiunea, oferirea sau darea, personal sau prin mijlocitor, unei persoane publice sau unei persoane publice străine de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, ce nu i se cuvin, pentru aceasta sau pentru o altă persoană, pentru a îndeplini sau nu ori pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale sau contrar acesteia.

Traficul de influență (*art. 326 din Codul Penal al RM*) - pretinderea, acceptarea sau primirea, promisiunea, oferirea sau darea unei persoane, personal sau prin mijlocitor, de bani, titluri de valoare, servicii, privilegii, alte bunuri sau avantaje, pentru sine sau pentru o altă persoană, de către o persoană care are influență sau care susține că are influență asupra unei persoane publice, persoane cu funcție de demnitate publică, persoane publice străine, funcționar internațional, pentru a-l face să îndeplinească sau nu ori să întârzie sau să grăbească îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite.

Abuzul de putere sau abuzul de serviciu (*art. 327 din Codul Penal al RM*) - folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

Accident rutier sau accident de circulație – eveniment, produs ca urmare a încălcării regulilor de circulație, în care au fost implicate unul sau mai multe vehicule aflate în circulație pe drumul public, rezultat cu vătămarea sănătății, integrității corporale, decesul uneia sau a mai multor persoane ori au fost cauzate pagube materiale.

Notă: În datele statistice diseminate de BNS nu sunt incluse accidentele rutiere care au cauzat doar pagube materiale.

Stare de ebrietate - starea de dereglare psihofuncțională a organismului survenită în urma consumului de alcool, droguri și/sau alte substanțe cu efecte similare.

Persoană decedată - persoana decedată la locul accidentului sau pe parcursul unei perioade de până la 30 de zile după accident, ca urmare a leziunilor corporale sau complicațiilor survenite în urma accidentului.

Persoană traumatizată – persoana care a suferit vătămarea gravă, medie sau ușoară a integrității corporale sau a sănătății, sau care a decedat după a 30-a zi de la data producerii accidentului, sau leziuni corporale ce nu cauzează prejudiciu sănătății, dar care a avut drept urmare o incapacitate temporară de muncă sau necesitatea spitalizării pe un termen nu mai mic de 24 de ore, sau a unui tratament ambulatoriu după acordarea primului ajutor medical.

Pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului ce se aplică de instanțele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor.

Amenda este o sancțiune pecuniară ce se aplică de instanța de judecată în cazurile și în limitele prevăzute de legislația în vigoare. Amenda se stabilește în unități convenționale. Unitatea convențională de amendă este egală cu 50 de lei.

Munca neremunerată în folosul comunității constă în antrenarea condamnatului, în afara timpului serviciului de bază sau de studii, la muncă, determinată de autoritățile administrației publice locale.

Închisoarea constă în privarea de libertate a persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni prin izolarea impusă a acesteia de mediul normal de viață și plasarea ei, în baza hotărârii instanței de judecată, pe un anumit termen, într-un penitenciar.

Detențiunea pe viață constă în privarea de libertate a condamnatului pentru tot restul vieții. Detențiunea pe viață se stabilește numai pentru infracțiunile excepțional de grave. Detențiunea pe viață nu poate fi aplicată femeilor și minorilor.

Detenție – orice formă de privare instituțională de libertate, dispusă în baza unei hotărâri definitive sau executorii a instanței de judecată (judecător de instrucție), emise în condițiile Codului de Procedură Penală.

Deținut - persoană privată de libertate în condițiile legii, care se deține în penitenciare, indiferent de statutul acestuia (condamnat sau prevenit).

Prevenit - persoana față de care este aplicată, în condițiile Codului de procedură penală, măsura arestului preventiv (nu include persoanele în arest contravențional), care așteaptă decizia primei instanțe de judecată cu privire la condamnare sau achitare.

Condamnat în primă instanță - persoana în privința căreia după judecarea în primă instanță a fost decisă condamnarea.

Condamnat - persoana în privința căreia a rămas definitivă hotărârea instanței de judecată, prin care aceasta a fost condamnată la o pedeapsă penală privativă de libertate.

Instituții penitenciare – instituții subordonate Administrației Naționale a Penitenciarelor în care conform hotărârii instanței de judecată, își execută pedeapsa privativă de libertate persoanele condamnate la închisoare și detențiune pe viață, precum și locurile de detenție provizorii pentru persoanele față de care a fost aplicată măsura arestului preventiv. Instituții penitenciare sunt: penitenciarele de tip închis, semiînchis, deschis, penitenciarele pentru minori, penitenciarele pentru femei, izolatoarele de urmărire penală și spitalele penitenciare.

Minor - persoana care nu a împlinit vârsta de 18 ani.

Judecător - persoana investită constituțional cu atribuții de îndeplinire a justiției, pe care le execută în baza legii.

Avocat - persoana care a obținut licență conform legii și care dispune de dreptul de a participa la urmărirea penală și la dezbateri judiciare, de a se pronunța și de a acționa în numele clienților săi și/sau de a-și reprezenta și consulta clienții în domeniul dreptului.

Notar - persoana autorizată de stat să presteze în numele acestuia servicii publice prin desfășurarea activității notariale în baza licenței eliberate de Ministerul Justiției în condițiile legislației în vigoare.

Executorul judecătoresc - persoană fizică care a obținut licența și a fost investită de stat cu competența de a îndeplini activități de interes public pentru a putea efectua executarea silită prevăzută de legislația în vigoare.

Expert judiciar – persoană calificată și abilitată, conform legii, să efectueze expertize și să formuleze concluzii în specialitatea în care este autorizată, cu privire la anumite fapte, circumstanțe, obiecte materiale, fenomene și procese, organismul și psihicul uman, și care este inclusă în Registrul de stat al experților judiciari.

Mediator – persoană terță, atestată în condițiile legislației în vigoare, care asigură desfășurarea procesului de mediere în vederea soluționării litigiului dintre părți.

Administrator autorizat - persoană fizică investită potrivit legii cu atribuții de supraveghere și/sau de administrare a persoanelor juridice de drept privat sau a întreprinzătorilor individuali aflați în proces de insolvență sau de dizolvare.

3.2.2. Unitatea de măsură

Indicatori exprimați în valori absolute:

Numărul de infracțiuni înregistrate, numărul contravențiilor constatate, numărul cauzelor penale, civile, administrative, numărul accidentelor rutiere, numărul incendiilor înregistrate – cazuri.

Amenzi aplicate și încasate – mii lei.

Pagube materiale în urma incendiilor – milioane lei.

Persoane care au comis infracțiuni, victime ale infracțiunilor, persoane condamnate, persoane deținute, reprezentanți ai profesiilor juridice, persoane decedate și traumatizate în urma accidentelor rutiere – persoane.

Indicatori relativi raportați la 1000/10000/100 000 locuitori :

Rata infracționalității, rata persoanelor care au comis infracțiuni, persoanelor condamnate, persoanelor deținute.

Indicatori relativi, exprimați în %:

Ponderea infracțiunilor săvârșite de minori, ponderea minorilor condamnați/deținuți, ponderea amenzilor încasate.

3.2.3. Formula de calcul

I. Infracțiuni

1. Rata infracționalității la 100 mii locuitori:

$$RI = \frac{I}{P} * 100000$$

unde:

RI – numărul de infracțiuni înregistrate la 100 mii locuitori în anul de referință;

I – numărul total de infracțiuni înregistrate în anul de referință;

P – numărul populației în anul de referință;

2. Rata infracționalității juvenile la 100 mii copii

$$RIJ = \frac{M_{inf}}{P} * 100000$$

unde:

RIJ - numărul infracțiunilor înregistrate săvârșite de minori la 100 mii copii de vârsta respectivă

M_{inf} – numărul infracțiunilor înregistrate săvârșite de minori (0-17 ani) în anul de referință;

P – numărul populației de copii (0-17 ani) în anul de referință;

II. Persoane care au comis infracțiuni

3. Rata persoanelor care au comis infracțiuni la 100 mii locuitori:

$$RPI = \frac{N_{inf}}{P} * 100000$$

unde:

RPI - numărul persoanelor care au comis infracțiuni la 100 mii locuitori

N_{inf} – numărul total al persoanelor care au comis infracțiuni;

P – numărul populației în anul de referință;

4. Rata minorilor care au comis infracțiuni la 100 mii copii

$$RMI = \frac{M_{inf}}{P} * 100000$$

unde:

RMI - numărul minorilor (0-17 ani) care au comis infracțiuni la 100 mii copii de vârstă respectivă

M_{inf} - numărul total al minorilor (0-17 ani) care au comis infracțiuni;

P - numărul populației de copii (0-17 ani) în anul de referință;

5. Rata persoanelor condamnate la 100 mii locuitori

$$RPC = \frac{N_{cond}}{P} * 100000$$

unde:

RPC - numărul persoanelor condamnate la 100 mii locuitori

N_{cond} - numărul total de persoane condamnate;

P - numărul populației în anul de referință;

6. Rata minorilor condamnați la 100 mii copii

$$RMC = \frac{M_{cond}}{P} * 100000$$

unde:

RMC - numărul minorilor (0-17 ani) condamnați la 100 mii copii de vârstă respectivă

M_{cond} - numărul total al minorilor (0-17 ani) condamnați;

P - numărul populației de copii (0-17 ani) în anul de referință;

7. Rata persoanelor deținute la 100 mii locuitori

$$RPD = \frac{N_{det}}{P} * 100000$$

unde:

RPD - numărul persoanelor deținute la 100 mii locuitori

N_{det} - numărul total de persoane deținute în instituțiile penitenciare;

P - numărul populației în anul de referință;

8. Rata minorilor deținuți la 100 mii copii

$$RMD = \frac{M_{det}}{P} * 100000$$

unde:

RMD - numărul minorilor (0-17 ani) deținuți la 100 mii copii de vârstă respectivă

M_{det} - numărul minorilor (0-17 ani) deținuți în instituții penitenciare;

P - numărul populației de copii (0-17 ani) în anul de referință;

9. Numărul de cauze ce revin spre soluționare unui judecător - raportul dintre numărul de cauze și numărul de judecători.

3.3 Clasificările utilizate

Unități administrativ-teritoriale:

Clasificatorul unităților administrativ-teritoriale al Republicii Moldova (CUATM), aprobat prin Hotărârea Departamentului Moldova-Standard nr. 1398-ST din 03.09.2003.

Ordinul nr. 121/254/286-0/95 din 18 iulie 2008 „Privind evidența unică a infracțiunilor, a cauzelor penale și a persoanelor care au săvârșit infracțiuni”. (Ordin comun între Procuratura Generală, MAI, CNA și Serviciu Vamal). Ordinul a fost revizuit și completat la 01.01.2013 cu fișa victimei (F 2).

Infracțiunile sunt clasificate în baza următoarelor acte legislative:

- Codul Penal al RM (Cod Nr. 985-XV din 18.04.2002)
- Codul de Procedură Penală al RM (Cod Nr. 122-XV din 14.03.2003)

Contravențiile sunt clasificate în baza:

- Codului Contravențional al RM (Cod Nr. 218-XVI din 24.10.2008)

3.4 Sfera de cuprindere

3.4.1 Acoperirea sectorială

Evidența statistică din domeniul justiției cuprinde toate unitățile cu personalitate juridică, indiferent de forma de proprietate, care conform Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei (CAEM) desfășoară activitatea 84.23 „Activități justiție”, activitatea 69.10 „Activități juridice” (activități de reprezentare juridică în procese și litigii) și activitatea 86.10 „Activități de asistență spitalicească” (spitalele din penitenciare).

3.4.2 Populația statistică

Datele statistice administrative din domeniul justiției acoperă, în funcție de setul de date, toate înregistrările:

- organelor penale, care conform codului penal (Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne, Centrul Național Anticorupție, Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal) au drept de urmărire penală și autoritățile cu drept de constatare și aplicare a sancțiunilor conform Codului Contravențional.
- instanțelor judecătorești care oferă date privind cauzele penale, civile, administrative și date privind persoanele condamnate în primă instanță.
- instituțiilor penitenciare cu privire la persoanele aflate în detenție.
- înregistrările Ministerului Justiției privind autorizarea reprezentanților profesiilor juridice să activeze în conformitate cu legislația în vigoare.

3.4.3 Geografică

Informația colectată și diseminată din domeniul justiției nu cuprinde localitățile situate în partea stângă a r. Nistru. Excepție sunt Comisariatele de Poliție din subordinea MAI al RM situate în Mun. Bender.

3.4.4 Temporală

Seriile de timp sunt disponibile începând cu anul 1995.

3.5 Nivelul de dezagregare

Infrațiunile înregistrate sunt dezagregate după:

- Categoriile și tipurile de infracțiuni
- Medii de reședință
- Regiuni și raioane

Contravențiile constatate sunt dezagregate după:

- Categoriile de contravenții
- Tipul sancțiunii aplicate
- Organe împuternicite să constate și examineze cauze contravenționale

Persoanele care au săvârșit infracțiuni sunt dezagregate pe:

- Tipuri de infracțiuni
- Grupe de vârstă
- Sexe
- Medii de reședință
- Regiuni și raioane

Victimele infracțiunilor sunt dezagregate pe:

- Tipuri de infracțiuni
- Grupe de vârstă
- Sexe
- Autorul infracțiunii

Persoanele care au suferit în urma accidentelor rutiere sunt dezagregate pe:

- Categoriile de persoane (traumatizate/decedate)
- Grupe de vârstă
- Regiuni și raioane

Persoanele condamnate în **primă instanță** sunt dezagregate pe:

- Tipuri de infracțiuni (regula infracțiunii principale)
- Tipuri de pedepse
- Grupe de vârstă
- Sexe

Persoanele deținute în arest preventiv sunt dezagregate pe:

- Grupe de vârstă
- Sexe
- Perioada de detenție

Persoanele condamnate **definitiv** sunt dezagregate după:

- Tipuri de infracțiuni (regula infracțiunii principale)
- Pedepse aplicate (regula pedepsei principale)
- Sexe
- Grupe de vârstă
- Termenul de ispășire a pedepsei
- Numărul de recidivă

În cazul în care datele la nivel dezagregat conțin informație confidențială diseminarea acestora nu este efectuată și se purcede la agregarea datelor la nivelul minim disponibil care asigură protecția confidențialității datelor.

3.6 Periodicitatea diseminării

Trimestrială - numărul infracțiunilor înregistrate și al persoanelor care au suferit în urma accidentelor rutiere.

Anuală

3.7 Termenele limită de prezentare (diseminare)

Trimestrial – a 20-a zi după încheierea trimestrului de raportare.

Anual – luna februarie (infracțiuni, persoane deținute/condamnate) și luna aprilie (contravenții).

3.8 Revizuirea

Datele absolute anuale sunt finale la prima diseminare, iar datele trimestriale pot fi revizuite la etapa de definitivare a datelor anuale.

Indicatorii relativi dependenți de numărul populației cu reședință obișnuită sunt recalculați pentru anul precedent folosind numărul final al populației cu reședință obișnuită.

În cazul identificării anumitor erori tehnice neprevăzute și schimbări operate de către sursele de date administrative, erorile sunt corectate cât mai curând posibil și în datele diseminate de BNS.

Politica de revizuire a datelor este în conformitate cu **Politica de revizuire a datelor statistice**, aprobată prin ordinul BNS nr. 35 din 30.08.2022:

https://statistica.gov.md/files/files/despre/planuri/Politici/Politica_revizuire_2022_ro.pdf.

3.9 Perioada de referință

Datele trimestriale – trimestrul de referință.

Datele anuale – anul de referință.

4 Colectarea și procesarea datelor

4.1 Sursa de date

4.1.1 Cercetări statistice

Raportul statistic nr.1 cc „Contravenții constatate” include următorii indicatori primari:

- numărul contravențiilor constatate;

- numărul hotărârilor adoptate;
- sancțiuni aplicate: avertizare, amendă, confiscare, privare de anumite drepturi, munca neremunerată în folosul comunității, arest contravențional.
- suma amenzi aplicate și încasate.

4.1.2 Surse administrative

Ministerul Afacerilor Interne prin intermediul Serviciului Tehnologii Informaționale prezintă informația privind numărul de infracțiuni înregistrate de către următoarele organe:

- Secțiile raionale/municipale de poliție,
- Procuraturile raionale/municipale,
- Centrul Național Anticorupție,
- Serviciul Vamal,
- Serviciul Fiscal de Stat

în baza fișei infracțiunilor constatate (Nr.1), fișei cu privire la desfășurarea urmăririi penale și alte rezultate ale urmăririi penale (Nr.1.1), fișei victimei infracțiunii (Nr.2.0), fișei persoanei fizice care a săvârșit infracțiuni (2.1) și a fișei persoanei juridice care a săvârșit infracțiuni (2.2).

Procesarea și generalizarea informației se efectuează de către **Ministerul Afacerilor Interne**.

Agencia de Administrare a Instanțelor Judecătorești/Ministerul Justiției prezintă informația privind numărul cauzelor intrate în instanțele judecătorești și al persoanelor condamnate în primă instanță în baza informației furnizate de către judecătoriile raionale/municipale. Procesarea și generalizarea informației se efectuează de către AAJJ. Evidența primară a datelor statistice se efectuează în baza fișei de evidență statistică a inculpatului, precum și a formelor privind activitatea instanțelor judecătorești.

Administrația Națională a Penitenciarelor prezintă informația privind numărul persoanelor deținute în instituțiile penitenciare. Evidența primară a datelor statistice se efectuează în baza fișei arestantului. Instituțiile penitenciare prezintă informația conform următoarelor formulare (Ordinul ANP din 14.06.2018):

- formularul datelor statistice privind dinamica persoanelor private de libertate – forma nr. 1;
- formularul datelor statistice privind liberarea deținuților din instituțiile penitenciare ale Republicii Moldova – forma nr. 2;
- formularul datelor statistice privind persoanele condamnate care execută pedeapsa cu închisoare în instituțiile penitenciare din Republica Moldova – forma nr. 3;
- formularul datelor statistice privind minorii aflați în instituțiile penitenciare din Republica Moldova – forma nr. 4.

Ministerul Justiției prezintă informația privind numărul reprezentanților profesiilor juridice.

Inspectoratul General pentru Situații de Urgență prezintă datele privind incendiile, pagubele materiale înregistrate și persoanele care au suferit în urma acestora.

4.1.3 Estimări

Nu se aplică.

4.2 Caracteristica cercetării statistice/surselor administrative

4.2.1 Obiectiv și scurt istoric

Date statistice privind statistica justiției diseminate de BNS sunt disponibile începând cu anul 1995.

4.2.2 Unitatea statistică

Unitatea statistică pentru:

- infracțiunile înregistrate - infracțiunea.
- contravențiile constatate - contravenția.
- accidentele rutiere – accidentul.
- persoanele care au comis infracțiunile, victimele infracțiunilor, persoanele deținute și condamnate, personalul din sistemul de justiție - persoana.

4.2.3 Cercul unităților cuprinse în cercetare

Cercul unităților care duc evidența datelor statistice includ toate secțiile municipale, raionale de poliție, procuraturile raionale/municipale, judecătoriile, instituțiile penitenciare și organele cu drept de constatare și sancțiune conform codului Contravențional.

4.2.4 Periodicitatea cercetării

Anuală – indicatorii privind contravențiile constatate, numărul cauzelor intrate în instanțele judecătorești, numărul persoanelor condamnate și prevenite, incendiile înregistrate și pagubele materiale, reprezentanții profesiilor juridice.

Lunară – indicatorii privind infraționalitatea, persoane care au comis infracțiuni, indicatorii privind accidentele rutiere și persoanele care au suferit în urma accidentelor rutiere.

4.2.5 Colectarea datelor

BNS:

Raportul statistic lcc „Contravenții constatate” se efectuează prin intermediul secțiilor teritoriale de statistică, care ulterior expediază rapoartele statistice în adresa Direcției statistica serviciilor sociale a BNS pentru procesare și generalizare.

4.3 Procesarea și compilarea datelor

4.3.1 Validarea datelor

Condițiile de control logic la nivel de raport statistic au ca scop: urmărirea și verificarea fluxurilor logice din raport; respectarea corelațiilor între datele diferitor capitole, verificarea încadrării între limitele normale ale datelor corespunzătoare anumitor indicatori, eliminarea unor date ilogice.

Prin **condițiile de verificare a integrității** se urmărește corelarea și verificarea datelor de identificare ale unităților raportoare din nomenclator (listă) cu cele completate cu date, asigurarea cuprinderii tuturor unităților raportoare etc. Confidențialitatea datelor este asigurată la toate etapele cercetării statistice.

4.3.2 Asigurarea calității

Asigurarea calității datelor statistice, se bazează pe respectarea principiilor fundamentale ale statisticii oficiale aprobate de ONU, precum și stipulate în Legea Republicii Moldova cu privire la statistica oficială.

În activitatea de producere a informației statistice, BNS acordă importanță primordială asigurării calității înalte a datelor.

În acest scop, o serie de măsuri de asigurare a calității sunt realizate la fiecare etapă a demersului statistic: în procesul de organizare a cercetărilor statistice, colectare, procesare și elaborare a informației statistice. Se scot la iveală datele eronate, inconsistențele și datele suspicioase în vederea verificării și corectării acestora.

Datele primare sunt verificate și analizate privind coerența internă (în cadrul chestionarului/raportului statistic), temporală (cu datele pentru perioadele precedente), precum și datele disponibile din alte cercetări statistice și surse de date administrative.

5 Comparabilitate și coerență

5.1 Comparabilitatea internațională

Indicatorii statistici în domeniul justiției sunt colectați și clasificați conform legislației naționale. În Republica Moldova, nu este implementat Clasificatorul Internațional al Infracțiunilor în scopuri statistice (ICCS), care asigură comparabilitatea infracțiunilor la nivel internațional conform standardelor Biroului Națiunilor Unite pentru Droguri și Crime (UNDOC).

5.2 Comparabilitatea în timp

Datele privind infraționalitatea după nivelul de gravitate sunt comparabile începând cu anul 2003, odată cu punerea în aplicare a Codului Penal redacția din 18.04.2002.

Datele privind contravențiile constatate sunt comparabile începând cu anul 2009, dată fiind aplicarea noului cod Contravențional (data intrării în vigoare 31.05.2009) și respectiv modificarea conținutului articolelor, dar și a organelor cu drept de sancțiune.

Începând cu anul 2018, indicatorii relativi raportați la numărul populației sunt calculați în baza numărului populației cu reședință obișnuită (până în anul 2018 erau calculați la numărul populației stabile). Datele au fost revizuite începând cu anul 2014.

Reședința obișnuită este definită ca locul în care persoana a trăit preponderent în ultimele 12 luni indiferent de absențele temporare (în scopul recreării, vacanței, vizitelor la rude și prieteni, afacerilor, tratamentului medical, pelerinajelor religioase etc.).

6 Mandatul instituțional (baza normativ-juridică)

Activitatea BNS se bazează pe respectarea Constituției Republicii Moldova, Legii cu privire la statistica oficială nr. 93 din 26.05.2017, alte acte legislative și normative, ordinele și dispozițiile conducerii BNS.

Legea cu privire la statistica oficială reglementează organizarea și funcționarea sistemului statisticii oficiale și stabilește cadrul juridic pentru dezvoltarea, producerea, diseminarea și coordonarea statisticii oficiale (art.1).

Art. 5 al Legii stipulează că producerea informației statistice se bazează pe respectarea principiilor independenței profesionale, imparțialității și obiectivității, relevanței, transparenței, confidențialității, cost/eficienței ș.a.

Biroul Național de Statistică, în calitatea sa de autoritate centrală în domeniul statisticii, este o autoritate administrativă independentă instituțional și profesional, creată pe lângă Guvern în scopul coordonării sistemului statistic național privind dezvoltarea și producerea statisticii oficiale.

În conformitate cu Hotărârea Guvernului 935 din 24.09.2018 cu privire la organizarea și funcționarea BNS, Biroul exercită următoarele atribuții:

- 1) coordonează sistemul statistic național privind dezvoltarea și producerea statisticii oficiale;
- 2) elaborează și implementează strategii de dezvoltare a sistemului statistic național, programe statistice anuale și multianuale;
- 3) elaborează cadrul normativ și instituțional necesar realizării obiectivelor strategice în domeniul său de activitate, precum și mecanismele transpunerii lor în practică;
- 4) efectuează managementul și controlul realizării, în condiții de calitate, a programelor și planurilor statistice adoptate la nivel central și regional;
- 5) armonizează și aliniază indicatorii statistici, metodologiile, metodele și tehnicile aplicate pe plan național cu reglementările și standardele internaționale;
- 6) promovează cultura statistică în societate.

Actele legislative și normative de care se conduce BNS în activitate pot fi accesate pe pagina oficială <https://statistica.gov.md/ro>, rubrica *Despre BNS* (<https://statistica.gov.md/ro/acte-normative-56.html>).

7 Confidențialitatea

7.1 Principiile

Conform art.19 al Legii cu privire la statistica oficială nr. 93 din 26.05.2017, producătorii de statistici oficiale întreprind toate măsurile regulatorii, administrative, tehnice și organizatorice pentru protecția datelor confidențiale și neadmiterea divulgării lor.

În cap. VII al legii nominalizate este stipulat, că datele colectate, procesate și depozitate pentru producerea informației statistice sunt confidențiale în cazul în care permit identificarea directă sau indirectă a respondenților. Nu sunt considerate confidențiale:

- a) datele care pot fi obținute din surse public accesibile conform legislației;
- b) datele individuale privind adresa, telefonul, denumirea, genul de activitate, numărul de personal ale persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali;

c) datele ce se referă la întreprinderile cu capital de stat, instituții și organizații finanțate din buget, prezentate la solicitarea autorităților administrației publice.

Conform Legii cu privire la statistica oficială, art. 20, au acces la datele individuale persoanele care, conform atribuțiilor de serviciu, participă la producerea informației statistice, în măsura în care datele individuale sunt necesare pentru producerea acestei informații.

Același articol stipulează, că accesul la datele individuale, care nu permit identificarea directă a respondenților poate fi acordat pentru proiecte de cercetări științifice ale căror rezultate scontate nu se referă la unități individuale identificabile, în conformitate cu regulamentul aprobat de autoritatea centrală în domeniul statisticii.

Art. 23 (5) al Legii stipulează că „Informația statistică nu poate fi diseminată utilizatorilor în cazul în care se referă la 1–3 unități statistice”.

7.2 Asigurarea practică a regulilor confidențialității

Întru asigurarea protecției datelor statistice confidențiale în conformitate cu Legea cu privire la statistica oficială nr. 93 din 26.05.2017, Biroul Național de Statistică întreprinde toate măsurile regulatorii, administrative, tehnice și organizatorice pentru protecția datelor confidențiale și neadmiterea divulgării lor.

În conformitate cu Legea nominalizată, Personalul producătorilor de statistici oficiale, inclusiv cel angajat temporar, care, conform atribuțiilor de serviciu, are acces direct la datele confidențiale este obligat să respecte confidențialitatea acestor date în timpul și după încetarea activității în funcția respectivă.

Până la diseminarea datelor statistice, acestea sunt verificate dacă corespund cerințelor de protecție a datelor confidențiale. În cazul dacă datele statistice conțin informație confidențială (vedeți p.7.1) diseminarea acestora nu este efectuată și se purcede la agregarea datelor la nivelul minim disponibil care asigură protecția confidențialității datelor.

8 Accesul la informație și formatul diseminării

8.1 Accesul la informație

8.1.1 Calendarul de diseminare

Anual este elaborat Calendarul de diseminare a datelor statistice elaborate de BNS.

8.1.2 Accesul la calendarul de diseminare

Calendarul de diseminare a informațiilor statistice este plasat pe pagina oficială web a BNS www.statistica.gov.md.

8.1.3 Accesul la date statistice

Conform Legii cu privire la statistica oficială nr. 93 din 26.05.2017, art. 23:

- a) Producătorii de statistici oficiale sunt obligați să disemineze informația statistică în termenele prevăzute în programul de lucrări statistice și în calendarul de diseminare a informației statistice oficiale.
- b) Diseminarea informației statistice prevăzute în programul de lucrări statistice tuturor categoriilor de utilizatori se efectuează gratis și în condiții egale de acces sub aspectul volumului, calității și termenelor de diseminare.;

Programul lucrărilor statistice poate fi accesat pe pagina <https://statistica.gov.md/ro>, rubrica *Despre BNS / Acte normative* (<https://statistica.gov.md/ro/acte-normative-56.html>).

Pagina web a BNS <https://statistica.gov.md/ro> reprezintă sursa informațională cea mai importantă în asigurarea accesului utilizatorilor la informația statistică diversă, transparenței privind activitatea BNS. Toate comunicatele, rapoartele analitice, seriile de timp, precum și publicațiile statistice elaborate de BNS sunt plasate pe pagina web oficială.

8.2 Formatul diseminării

8.2.1 Comunicate / Rapoarte analitice

Comunicatele și rapoartele analitice sunt publicate pe pagina web oficială a BNS: <https://statistica.gov.md/ro> la rubrica *Comunicate*, conform *Calendarului de diseminare*.

8.2.2 Publicații

Publicațiile elaborate de BNS care conțin date statistice privind justiția:

- Culegerea „*Infraționalitatea în Republica Moldova*” conține tabele cu date anuale, precum și informații referitoare la evoluția în timp a principalilor indicatori ai infraționalității;
- alte publicații statistice: Anuarul statistic, Breviarul statistic, Statistică teritorială.

Comunicatele și rapoartele analitice sunt publicate pe pagina web oficială a BNS: <https://statistica.gov.md/ro> la rubrica *Comunicate*, conform *Calendarului de diseminare*.

8.2.3 Baze de date/serii de timp

- **Banca de date statistice** <http://www.statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=407&nod=1&>, domeniul *Statistica socială / Justiție și infraționalitate*

- **Pagina oficială** a BNS: <http://www.statistica.gov.md> la rubricile:

- *Media / Comunicate statistice*
- *Statistici pe domenii / Societatea și condițiile sociale / Justiție și infraționalitate*
- *Produse și servicii / Publicații*

8.2.4 Chestionare/date transmise la solicitarea organizațiilor internaționale

Chestionarele internaționale ale UNODC sunt completate anual de către Ministerul Afacerilor Interne.

Chestionarele completate de către BNS:

- Chestionarul Federației Internaționale a Drumurilor - trimestrial
- Chestionarul Forumului Internațional al Transporturilor - anual
- Chestionarul CEE a ONU cu privire la accidentele rutiere (o dată la 2 ani)
- Chestionarul Comitetului de Statistică al Comunității Statelor Independente (CSI):
  - 23.1 Infrațiuni înregistrate - trimestrial
  - 23.2 Infraționalitatea și antecedentele penale - anual
  - 23.3 Numărul deținuților- anual
  - 23.4 Sechestrarea substanțelor narcotice - anual
  - 23.5 Prejudiciul material cauzat în urma infracțiunilor - anual

8.2.5 Solicitări de date suplimentare

BNS pune la dispoziția utilizatorilor și informații statistice suplimentare celor disponibile în publicațiile statistice, notele informative, informațiile operative, celor plasate pe pagina oficială web, în limita informațiilor disponibile și în corespundere cu Legea cu privire la statistica oficială. Solicitarea poate fi transmisă personal la sediul BNS, prin poștă, prin poșta electronică moldstat@statistica.gov.md sau online – www.statistica.gov.md rubrica *Produse și servicii / Solicitare de informații statistice* http://www.statistica.gov.md/solicitare_informatii_statistice.php?l=ro

9 Referințe (link-uri) utile

9.1 Accesibilitatea documentației privind metodologia

Metodologia este disponibilă pe pagina oficială <https://statistica.gov.md/ro>, rubrica *Metadate și clasificatoare / Metadate de referință* (<https://statistica.gov.md/ro/metadate>).

9.2 Accesibilitatea documentației privind Rapoartele de evaluare

Rapoartele de evaluare a BNS sunt disponibile pe pagina oficială <https://statistica.gov.md/>, rubrica *Despre BNS / Evaluări externe și sondaje de opinii / Rapoarte de evaluare externă* (<https://statistica.gov.md/ro/rapoarte-de-evaluare-externa-9930.html>).

9.3 Accesibilitatea informației privind studiul de opinie al utilizatorilor

Sondajele de opinie ale utilizatorilor sunt disponibile pe pagina oficială <https://statistica.gov.md/>, rubrica *Despre BNS / Evaluări externe și sondaje de opinii / Sondaje de opinie* (<https://statistica.gov.md/ro/sondaje-de-opinie-9933.html>).

9.4 Alte referințe utile

Baza de date UNData	http://data.un.org/Browse.aspx
Baza de date UNECE	https://w3.unece.org/PXWeb2015/pxweb/en/STAT/S_TAT_30-GE_07-CV
Eurostat	http://ec.europa.eu/eurostat/data/database
UNODC	http://www.unodc.org/
Baza de date globală cu privire la indicatorii Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă a ONU	https://unstats.un.org/sdgs/indicators/database/